

บทที่ 3

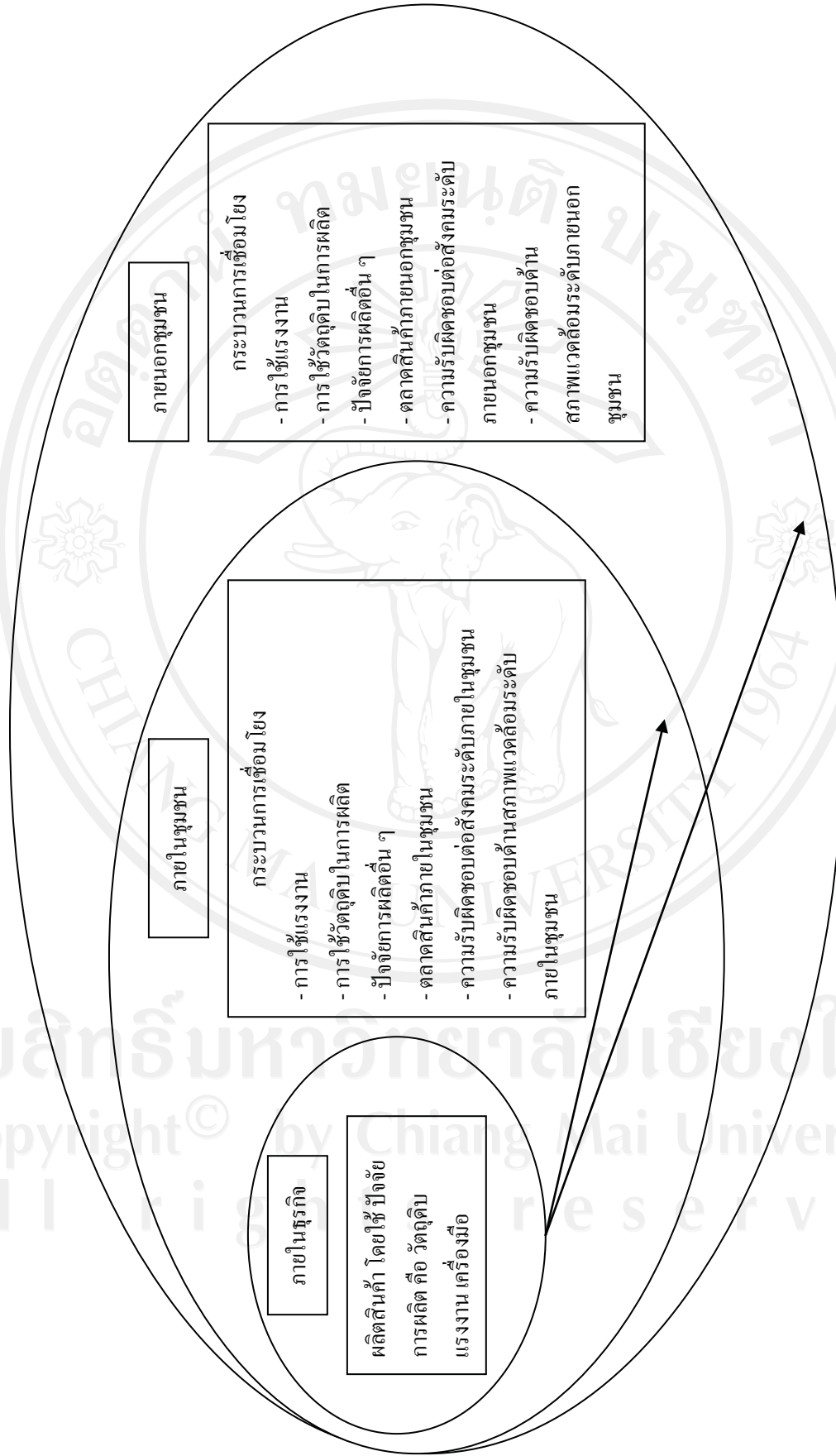
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ คือ

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับชุมชน มีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังแสดงในรูปที่ 3.1 คือ การผลิตสินค้าของหน่วยธุรกิจนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยการผลิตหลาย ๆ อย่างเพื่อผลิตสินค้าออกมาตอบสนองแก่ผู้บริโภค โดยปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือ แรงงาน และวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า ที่ดินและผู้ประกอบการ ซึ่งในกระบวนการผลิตนั้น ธุรกิจจะต้องอาศัยเครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาเพื่อช่วยเหลือในขบวนการผลิต เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นธุรกิจจะต้องมีการเชื่อมโยงกับแหล่งต่าง ๆ มากมาย ทั้งแหล่งวัตถุดิบ แหล่งแรงงาน แหล่งปัจจัยการผลิตอื่น ๆ การเชื่อมโยงต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะต้องมีระดับของการเชื่อมโยง คือ แหล่งแรงงาน ธุรกิจจะต้องมีการจ้างแรงงาน ซึ่งแรงงานที่จ้างเหล่านี้มีทั้งที่จ้างมาจากภายในชุมชนและจ้างมาจากภายนอกชุมชน แหล่งวัตถุดิบ ธุรกิจจะต้องเชื่อมโยงกับแหล่งวัตถุดิบ โดยมีการนำเข้าวัตถุดิบทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชนเพื่อผลิตสินค้า ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบเริ่มต้นหรือวัตถุดิบชั้นกลาง หรือปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่ธุรกิจจะต้องนำเข้ามาผลิตสินค้า เมื่อธุรกิจผลิตสินค้าได้แล้ว ธุรกิจจะต้องนำสินค้าที่ผลิตได้ออกจำหน่ายแก่ผู้บริโภค การจำหน่ายสินค้านั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องของการตลาด แหล่งตลาดสำคัญของธุรกิจนั้นมีทั้งตลาดภายในชุมชนและตลาดภายนอกชุมชน แล้วแต่วิธีการตลาดของหน่วยธุรกิจนั้น ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร

สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ เมื่อธุรกิจนั้น ๆ ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนแล้ว ธุรกิจได้สร้างผลกระทบหลายอย่างแก่ชุมชน ทั้งผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบ ดังนั้นธุรกิจจะต้องมีกระบวนการรับผิดชอบต่อชุมชนนั้น ๆ เพื่อจุดมุ่งหมายที่ต้องการสร้างประโยชน์ทั้งแก่กิจการเองและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน สงเคราะห์ช่วยเหลือชุมชนหรือส่วนรวมตามกำลังและความสามารถของกิจการ คือ ธุรกิจจะต้องมีการรับผิดชอบต่อแรงงานที่จ้างเข้าทำงาน มีการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบของชุมชน และธุรกิจจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ธุรกิจเข้ามาตั้ง สำหรับความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับภายนอกชุมชนนั้น ผู้ผลิตจะต้องมีการรับผิดชอบต่อผู้บริโภคที่อยู่ในระดับภายนอกชุมชน เพื่อให้เกิดการยอมรับในตัวธุรกิจทั้งในระดับภายในชุมชนและภายนอกชุมชน รวมถึงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของธุรกิจเอง

รูปที่ 3.1 ความเชื่อมโยงของธุรกิจกับชุมชนทั้งภายในระดับชมรมและระดับภายนอกชมรม

3.2 วิธีการศึกษา

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษารูปแบบและกระบวนการเชื่อมโยงธุรกิจทั้งในระดับภายในชุมชน และระดับภายนอกชุมชน ซึ่งมีวิธีการศึกษา คือ

1. ด้านแรงงาน ทำการศึกษาว่าธุรกิจมีการสร้างงาน อาชีพและรายได้แก่ชุมชนอย่างไร มีการจ้างแรงงานภายในชุมชนก่อนหรือว่ามีจ้างงานจากแหล่งอื่นหรือภายนอกชุมชน มีการใช้ทรัพยากรแรงงานจากชุมชนภายใน/ภายนอกชุมชน อย่างไร และจากการที่ธุรกิจตั้งอยู่ภายในชุมชนนั้น ธุรกิจได้สร้างรายได้ และอาชีพแก่ชุมชนอย่างไร
2. ด้านการใช้ทรัพยากร ทำการศึกษาว่า ธุรกิจมีการทรัพยากรจากแหล่งใด มีการใช้ทรัพยากรภายในชุมชนอย่างไร ทรัพยากรภายนอกอย่างไร
3. ด้านปัจจัยการผลิต ทำการศึกษาว่า ธุรกิจมีการใช้ปัจจัยการผลิตอะไรบ้าง นำเข้าปัจจัยการผลิตจากแหล่งใด
4. ด้านวัตถุดิบ ทำการศึกษาว่า ธุรกิจมีการใช้วัตถุดิบในการผลิตอะไรบ้าง อย่างไร มีการนำเข้าวัตถุดิบจากแหล่งไหนบ้าง
5. ด้านเทคโนโลยีการผลิต ทำการศึกษาว่า ธุรกิจมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตอย่างไร และเทคโนโลยีเหล่านั้น ธุรกิจนำมาจากแหล่งใด หรือมีการใช้เทคโนโลยีภายในท้องถิ่นอย่างไร
6. ด้านการตลาด ทำการศึกษาว่า หลังจากที่ธุรกิจผลิตสินค้าออกมาแล้ว ธุรกิจมีการจำหน่ายสินค้าในรูปแบบใดบ้าง มีแหล่งจำหน่ายสินค้าสำคัญอยู่แหล่งใด และวิธีการตลาดของสินค้านั้นเป็นอย่างไร
7. ด้านกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ได้แก่

7.1 สิ่งแวดล้อม ธุรกิจได้มีการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ธุรกิจอย่างไรบ้าง เช่น มีการกำจัดของเสียจากการผลิตอย่างไรบ้าง มีกระบวนการที่ส่งเสริมต่อการประหยัดหรือใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือว่าธุรกิจมีการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างไร

7.2 การร่วมพัฒนาชุมชน โดยศึกษาว่า ธุรกิจที่เข้ามาตั้งในชุมชนนั้น มีการพัฒนาในชุมชนรูปแบบใด เช่น การบริจาคแก่ชุมชน การสนับสนุนระบบสาธารณสุข โภคหรืออื่น ๆ หรือมีการนำเทคโนโลยีหรือเทคนิคการผลิตอย่างไรเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาชุมชน

7.3 การรับผิดชอบต่อผู้บริโภค โดยศึกษาว่าธุรกิจมีการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยและมีคุณภาพต่อผู้บริโภคหรือไม่ อย่างไร ตลอดจนขบวนการผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย ไม่โฆษณาสินค้าเกิดจริง

3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลโดยอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) และการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) ธุรกิจตัวอย่างในพื้นที่อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากธุรกิจที่มีการดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ และยังคงดำเนินการผลิตจนถึงช่วงที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 14 หน่วยธุรกิจ สามารถแยกประเภทกลุ่มธุรกิจได้ดังนี้

- ธุรกิจภาคเอกชน จำนวน 5 ธุรกิจ
- เครือข่ายชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 7 วิสาหกิจ
- สหกรณ์ จำนวน 2 สหกรณ์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาจะทำการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร บทความ ข้อมูลทางสถิติและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเก็บข้อมูลจากห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมถึงข้อมูลออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความเชื่อมโยงของธุรกิจกับชุมชน อาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการออกแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการพรรณนา ค่าเฉลี่ย และร้อยละ